

Protokół

75. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 5. lutego 1910.

Początek o godzinie 10. minut 35.
przed połud.

Przewodniczący : Marszałek krajowy
J.E. St. hr. Badeni.

Sekretarze : Mieczysław Urbański,
Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wa-
sung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 116.

Ze strony Rządu: c. k. Namiestnik
J.E. dr. Michał Bobrzyński, c. k. wice-
prezydent namiestnictwa dr. Juliusz Klee-
berg i c. k. radca Namiestnictwa Stani-
sław Grodzicki.

Marszałek konstataje dostateczną
ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 73.
posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie
wniesiono przeciw niemu żadnych za-
rzutów, protokół 74. posiedzenia złożo-
ny jest w biurze sejmowem do prze-
jścia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje
spis petycyj, wniesionych po dzień
5. lutego 1910 roku, które przydzielono
następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L. s. 5935,
5936, 5939.

Komisji szkolnej L. s. 5937, 5938,
5941, 5942.

Komisji petycyjnej L. s. 5933, 5934.

Komisji administracyjnej L. s. 5943.

Komisji gosp. kraj. L. s. 5931.

Komisji drogowej L. s. 5932.

Po odczytaniu petycji L. s. 5932
mieszkańców powiatu żydaczowskiego
o przyspieszenie budowy mostu na Dnie-
strze i Brzezynie, przemawia p. Senyk,
popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje
spis dalszych petycyj, które przydzielono
odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do od-
czytania złożonego wniosku.

Sekretarz p. Urbański odczytuje
zgłoszony wniosek, który opiewa:

W n i o s e k

posła Battaglii i towarzyszy, dotyczący
uzupełnienia ustawy z dnia 22. lipca
1906 dz. u. kr. Nr. 124 o uwolnieniu za-
kładów przemysłowych od dodatków
do podatków.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie
Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księ-
stwem Krakowskiem, a zawierająca uzu-
pełnienia ustawy z dnia 22. lipca 1906 dz.

u. kr. Nr. 121 o uwolnieniu zakładów przemysłowych, spółek surowcowych, magazynowych i produkcyjnych oraz akcyjnych towarzystw przemysłowych od dodatków do podatków.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Paragraf 1. ustawy z dnia 22. lipca 1906 dz. u. kraj. Nr. 121 brzmi, jak następuje:

Od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, uwolnione będą wszelkie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim w ciągu lat 5 przed wejściem w życie niniejszej ustawy i w ciągu lat 15 po jej wejściu w życie nałożone:

A) zakłady przemysłowe, mające na celu wyrób przedmiotów w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskim nie wyrabianych:

B) zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących:

1) jeżeli dana gałąź istniejącego w kraju przemysłu nie zaspakaja potrzeb konsumpcyi krajowej, ma warunki powstania i rozwoju w kraju ze względu na surowy materiał, robotników lub siły motoryczne, a ze względu na rozmiary swego rozwoju warunki konkurencyjne, potrzebuje pomocy kraju, ażeby się mogła rozwinąć:

2) jeżeli będą urządzone według nowoczesnego stanu techniki:

3) jeżeli będą obliczone na większy przerób surowego materiału, względnie półfabrykatu:

4) jeżeli będą zatrudniać większą liczbę robotników lub będą wyposażone w motory i maszyny robocze, zdolne podnieść produkcję.

Wydział krajowy orzeka w każdym poszczególnym wypadku według własnego uznania, czy i o ile zachodzą wyżej wymienione w ustępie B) 1—4 warunki.

Uwolnienie powyższe obejmuje także wszelkie dodatki do podatków z wyjątkiem państwowych, przypadające od całości lub części budynków, będących własnością przedsiębiorstwa przemysłowego, o ile one mieszczą mieszkania urzędników i robotników, zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie, niemniej jak biura i inne ubikacje pomocnicze przedsiębiorstwa.

Art. II.

Paragraf 2. ustawy z dnia 22. lipca 1906 dz. ust. kraj. Nr. 121 brzmi, jak następuje:

Zakłady przemysłowe już istniejące, jeżeli w ciągu 5 lat przed wejściem w życie niniejszej ustawy i w ciągu 15 lat po jej wejściu w życie zaprowadzą udoskonalone urządzenia techniczne według wymagań nowoczesnego stanu techniki i rozszerzą przedsiębiorstwo tak, że będą zdolne przerabiać większą ilość surowego materiału lub półfabrykatu i zatrudniać większą ilość robotników, oraz jeżeli według uznania Wydziału krajowego będą miały cechy określone pod 2, 3 i 4 w ustępie B) §. 1., zostaną uwolnione od całej nadwyżki wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jakaby przypadła do zapłaty wskutek przypisania podatków wyższych niż w roku kalendarzowym, poprzedzającym przeprowadzenie powiększenia przedsiębiorstwa, a to bez względu na towarzyszącą owemu powiększeniu przemianę podmiotu prawnego przedsiębiorstwa na taki, który w myśl obowiązujących ustaw podpada pod wyższą lub inaczej wymierzaną stopę podatkową.

Art. III.

Paragraf 4. ustawy z dnia 22. lipca 1906 dz. ust. kraj. Nr. 124 brzmi, jak następuje:

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, następujące spółki na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 dz. u. p. Nr. 70 zawiązane :

a) spółki surowcowe, mające na celu nabywanie surowych materiałów lub półfabrykatów wyłącznie na użytek należących do spółki rzemieślników i przemysłowców, którzy tych materiałów do swoich wyrobów potrzebują :

b) spółki magazynowe, założone celem sprzedaży we wspólnym lokalu wyrobów przemysłowych, wyłącznie tylko przez członków spółki wyrabianych :

c) spółki produkcyjne, których członkowie pracują we wspólnym warsztacie, używają wspólnych maszyn, ludzież takie, które członkom spółki rozdają roboty do domu, o ile wspomniane uwolnienie, nie może być przyznane już na mocy samych postanowień §§. 1. i 2. tej ustawy.

Nadto uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zawiązane w ciągu 15 lat od wejścia tej ustawy w życie na podstawie ustawy z dnia 6. marca 1906 dz. u. p. Nr. 58., o ile prowadzą przedsiębiorstwo przemysłowe, oraz o ile wspomniane uwolnienie nie może być przyznane już na mocy samych postanowień §§. 1. i 2. tej ustawy.

Wreszcie uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych przedsiębiorstwa przemysłowe nakładcze, założone w ciągu 15 lat od wejścia tej ustawy w życie, o ile w obszarze tej ustawy zatrudniają znaczącą liczbę robotników sposobem przemysłu domowego i przyczyniają się do poprawy ich zarobków oraz do ulepszenia i zwiększenia wytwórczości.

Art. IV.

Paragraf 5. ustawy z dnia 22. lipca 1906 dz. u. kr. Nr. 121 brzmi, jak następuje :

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, przedsiębiorstwa przemysłowe, zakładane i prowadzone przez Towarzystwo akcyjne w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, które zostaną założone w przeciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli będą miały urzędową swą siedzibę w kraju, jeżeli ich wpłacony kapitał wynosić będzie najmniej 500.000 koron, zatrudniać będą najmniej 60 robotników, a zakład swój przemysłowy urządzić odpowiednio do wymagań nowoczesnego stanu techniki, a to o tyle, o ile uwolnienie nie może być przyznane już na mocy samych postanowień §§. 1. i 2. tej ustawy.

W razie jednak, jeżeli akcyjne Towarzystwo założy rafinerję spirytusu, browar, parowy młyn, tartak drzewny lub destylarnię nafty, kapitał zakładowy nie może być mniejszy od 1.000.000 koron.

Uwolnienie to nie odnosi się jednak do gorzeli.

Art. V.

Paragraf 6. ustawy z dnia 22. lipca 1906 dz. u. kr. Nr. 124 brzmi, jak następuje :

W razie gdyby w ciągu 15 lat po wejściu tej ustawy w życie jakiegokolwiek istniejące przedsiębiorstwo przemysłowe zmieniło się w towarzystwo akcyjne lub spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie ustawy z 6. marca 1906 dz. u. p. Nr. 58 albo gdyby towarzystwo akcyjne lub taka spółka z ograniczoną odpowiedzialnością objęła istniejący zakład przemysłowy, to o tyle, o ile uwolnienie nie może być przyznane już na mocy samych postanowień §§. 1. i 2. tej ustawy, przedsiębiorstwo takie będzie uwolnione od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jeżeli zakład przemysłowy zostanie udo-

skonałony pod względem urządzeń technicznych i podniesiony do znacznie większej zdolności produkcyjnej. W żadnym razie kapitał akcyjny nie może być niższy od przewidzianego w §. 5.

Art. VI.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Uwaga: Uzupełnienia, które obecny projekt dodaje do ustawy z 24. lipca 1906 dz. u. kr. Nr. 121, uwidocznione są rozstrzelonym drukiem.

Wnioskodawca:

Battaglia.

Loewenstein, Lewakowski, Weiser, A. Lubomirski, Zamoyski, Tertil, Skarbek, Haempel, Michałowski, Ciuchciński, Jabłoński, Głabiński, Doliński, Kleski, Kolischer, Adam, Sala, Merunowicz, Jul. Brunicki, Maryewski, Rittel, E. Mycielski, Götz, Rutowski, Federowicz, Lazarowski, Bednarski, Leo, Bandrowski, Maiss, Pawlewski.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji prawniczej o sprawozdaniu z czynności departamentu VI. Wydziału krajowego za czas od 1. maja 1908 do 30. czerwca 1909.

Marszałek oznajmia, że rozprawa ogólna została zamkniętą, a do głosu zapisani są pp. Kurowiec i Bojko.

Przemawia zapisany do głosu p. Kurowiec i wnosi rezolucję następującą:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w interesie publicznego bezpieczeństwa wybu-

dował i wyposażył c. k. rządowy Zakład dla umysłowo chorych — nieuleczalnych — a dla społeczeństwa niebezpiecznych.

Przentawia zapisany do głosu p. Bojko i wnosi rezolucję następującą:

Wzywa się c. k. Rząd, aby co rychlej zamianował dla sądu powiatowego w Żabnie geometrę ewidencyjnego.

Izba popiera tę rezolucję p. Bojki, po odczytaniu jej przez Marszałka.

Przemawia sprawozdawca p. Maiss.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu VI, za czas od 1. maja 1908 do 30. czerwca 1909 do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm ponawia uchwały swoje z lat poprzednich, dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa c. k. Rząd, aby

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie c. k. Sądu obwodowego w Czortkowie,

b) otworzył jak najspieszniej sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Jagielnicy, Jezierzanach, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierkach, Zawalowie, Jaryczowie, Kozłowie i Magierowie.

Przemawia p. Sodomora.

Przemawia p. Kurowiec i wnosi poprawkę:

we wniosku 2 b) komisji na końcu dodać słowa „i w Krasnem”.

Przemawia p. Lewicki i wnosi poprawkę do wniosku 2 b) komisji dodać „i sąd powiatowy w Bukaczowcach”.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Maiss i wnosi o przekazanie tych poprawek pp. Kurowca i Lewickiego Wydziałowi krajowemu.

Izba uchwala wnioski 2 komisji.

Marszałek oznajmia, że regulamin nie pozwala na poddanie pod uchwałę wniosku formalnego p. sprawozdawcy, aby poprawki pp. Kurowca i Lewickiego odesłać do Wydziału krajowego: może to być uczynione w formie rezolucji.

Pp. Kurowiec i Lewicki zgadzają się na tę formę.

Marszałek oznajmia, że poprawki pp. Kurowca i Lewickiego podda na końcu w formie rezolucji pod uchwałę Izby.

Sprawozdawca czyta:

3. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wniósł projekt zmiany dotychczasowej ustawy o kwaternkach c. k. żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwaternku ponoszone były przez skarbu państwa.

Przemawia p. Lewicki.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala wniosek 3 komisji, po odczytaniu go przez Marszałka.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy zakupie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek 4 komisji.

Sprawozdawca czyta:

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju.

Przemawia p. Sodomora i wnosi poprawkę: po słowie „polski” dodać „i ruski”.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. Lewicki.

Przemawia p. Hanczakowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Maiss.

Izba uchwala wnioski 5 komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. Sodomory, po odczytaniu ich przez Marszałka.

Sprawozdawca czyta:

6. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby jak najspieszniej przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, mocą której kasy sieroce zbiorowe przekazywałyby krajom na cele wychowania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych, całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem roku 1910 i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek 6 komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Skwarki:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd do wydania rozporządzenia, aby przy wszystkich sądach urządzano ogrzewane w zimie i w ławki zaopatrzone poczekalniami dla stron.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Maiss i przyjmuje tę rezolucję p. Skwarki.

Izba uchwala tę rezolucję p. Skwarki.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucję p. Skwarki:

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby tenże dla dogodności tak stron jakoteż i per-

sonatu sądowego wprowadził we wszystkich sądach jednorazowe dziennie urzędowanie lub aby w razie niemożliwości wykonania tegoż jak najenergiczniej zarządził, iżby sprawy załatwiano w sądach bezwzględnie w porządku, wskazanym większem oddaleniem miejsca zamieszkania stron od siedziby sądu.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Maiss.

Izba odrzuca tę rezolucję posła Skwarki.

Marszałek odczytuje następującą trzecią rezolucję p. Skwarki:

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby tenże celem zaoszczędzenia stronom wielkich kosztów, z całą usilnością i energią ograniczał ilość komisji sądowych przy działach gruntowych, spadkowych i przy przeprowadzaniu zgodności stanu tabularnego ze stanem faktycznym i aby jak najenergiczniej zarządził, iżby sądy zaniechały nakładania na strony grzywnien za nieuporządkowanie stanu tabularnego w takich razach, gdy do uporządkowania tego brakuje tylko pomiarów c. k. geometry ewidencyjnego i przedłożenia przez niego szkicu z map katastralnych.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Maiss.

Izba odrzuca tę rezolucję trzecią p. Skwarki.

Marszałek odczytuje następującą czwartą rezolucję p. Skwarki:

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najrychlej utworzył urzędy c. k. geometrów ewidencyjnych w siedzibie tych sądów powiatowych, gdzie ich dotychczas nie ma.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. Dumka.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy nad tą rezolucją na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek wzywa zapisanych do głosu „za“ rezolucją p. Skwarki pp. Winniczuka, Myroniuka-Zajaczuka i Tracza, oraz zapisanych do głosu „przeciw“ rezolucyi p. Skwarki pp. Hanczako wskiego i Kolischera do wyboru mowców generalnych.

Przemawia generalny mowca „przeciw“ rezolucyi p. Skwarki, p. Hanczkowski.

Przemawia generalny mowca „za“ rezolucją p. Skwarki, p. Tracz i wnosi poprawkę następującą do rezolucyi p. Skwarki:

Wzywa się c. k. Rząd, aby następnie dążył do tego, by przy Sądach powiatowych ustanowiono osobnych geometrów, którzyby:

a) z urzędu wykonywali dla stron potrzebne do aktów prawnych pomiary gruntów:

b) byli pomocni sądom w utrzymywaniu zgodności stanu faktycznego posiadania ze stanem hipotecznym;

c) byli znawcami swego fachu w sprawach sądowych.

Przemawia sprawozdawca p. Maiss i przyjmuje rezolucję pp. Skwarki i Tracza.

Izba uchwała rezolucję czwartą p. Skwarki, a oddzielnie uchwała poprawkę powyższą p. Tracza, jako dodatek do tej rezolucyi p. Skwarki, po odczytaniu ich przez Marszałka.

Marszałek odczytuje następującą piątą rezolucję p. Skwarki:

5) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby tenże celem zaoszczędzenia ludności kosztów komisji sędziowskich zarządził, iżby spisywanie aktów spadkowych odbywało się w siedzibie sądów.

Przemawia p. Makuch.

Po zamknięciu rozprawy, p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala tę rezolucję posła Skwarki.

Marszałek odczytałwszy następujące rezolucje 6, 7 i 8 p. Skwarki oznajmia, że uznaje je za samoistne wnioski w myśl postanowień regulaminu:

6) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy pertraktacjach włościańskich spadków stosownie do przepisów §. 102 patentu ces. z 9. sierpnia 1851 Nr. 208 Dz. p. p. wypośredkowywano wartość spadku po myśli rozporządzenia Minister. z 8. lipca 1890 Nr. 27 Dz. p. p. i aby przy wymiarze należitości spadkowych od tych spadków za podstawę wymiaru brano wartość tę wypośredkowaną przez Sąd przy pertraktacji i aby władze skarbowe zaniechały dowolnego podnoszenia wartości majątku spadkowego.

7) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby tenże celem zaoszczędzenia ludności kosztów procesowych przy pomocy organów sądowych i gminnych pouczył jak najszersze masy społeczeństwa o postanowieniach §. 133 procedury cywilnej i aby wezwał Sądy do podjęcia jak najenergiczniejszej inicjatywy w kierunku stosowania powyższych postanowień.

8) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby tenże postarał się o wydanie noweli do ordynacji egzekucyjnej i ewentualnie do ustawy hipotecznej w tym kierunku, iżby egzekucyjne podania o inlabulację prawa zastawu wnoszone do Sądu egzekucyjnego zawsze przez Sąd hipoteczny dotyczącej nieruchomości, któryby przez hipoteczną plombaturę w księgach hipotecznych zabezpieczał prawo pierwszeństwa dla dotyczącej prefensyi.

Marszałek odczytuje następującą dziewiątą rezolucję p. Skwarki:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze ustawodawczej zapobiegł spekulacyom i handlowi niewydziałonemi częściami zagród włościańskich, pociągając interesa także pod sankcye ustawy karnej o lichwie.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca tę rezolucję p. Skwarki.

Marszałek odczytuje następującą dziesiątą rezolucję p. Skwarki:

Sejm wzywa c. k. Rząd o wydanie energicznego zarządzenia, aby we wszystkich sądach wschodniej Galicyi znajdowały się urzędowe stampile i pieczętki w ruskim języku i aby dla oryentowania stron wszystkie oddziały, kancelarye i biura sądów i sądowych referentów były oznaczone ruskimi napisami.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. T. Staruch.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Muiss i wnosi o przekazanie tej rezolucyi komisji administracyjnej.

Izba uchwala wniosek p. sprawozdawcy, t. j. przekazanie tej rezolucyi komisji administracyjnej.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Bojki:

Wzywa się c. k. Rząd, aby co rychlej zamianował dla sądu powiatowego w Żabnie geometrę ewidencyjnego.

Po zamknięciu rozprawy, p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala tę rezolucję p. Bojki.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kurowca:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w interesie publicznego bezpieczeństwa wybudował i wyposażył c. k. rządowy Zakład dla umysłowo chorych — nieuleczalnych — a dla społeczeństwa niebezpiecznych.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala tę rezolucję p. Kurowca.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. T. Starucha:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w szkołach c. k. żandarmeryi, uczono na równi z językiem niemieckim i polskim także języka ruskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Maiss i przyjmuje tę rezolucję p. T. Starucha.

Izba uchwala tę rezolucję p. T. Starucha, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję, w miejsce poprawek pp. Kurowca i Lewickiego:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby otworzył c. k. sąd powiatowy w Krasnem i Bukaczowcach“

Marszałek oznajmia, że p. sprawozdawca wnosi o przekazanie tej rezolucyi pp. Kurowca i Lewickiego Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek p. sprawozdawcy, t. j. uchwala przekazanie tej rezolucyi pp. Kurowca i Lewickiego Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Schätzla:

Wzywa się c. k. Rząd, aby zatwierdził rezolucye objęte uchwałą sejmową z dnia 4. listopada 1904 mające na celu bądźto przeprowadzenie zmian niektórych ustaw podatkowych w drodze ustawodawczej, bądź usunięcie rozmaitych wadliwości przy wykonywaniu administracji podatkowej.

Izba bez rozprawy uchwala tę rezolucję p. Schätzla.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Myroniuka-

Zajaczuka w sprawie regulacyi Prutu i posła Tracza w sprawie regulacyi Rybnicy i Pistynki.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, przemawia i odczytuje następujące wnioski komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. aby w preliminarzu na r. 1910 z nadzwyczajnej dotacyi wyznaczył na regulację Prutu co najmniej 400.000 K., a na regulację Czeremosza co najmniej 200.000 koron i tak samo w następnych latach;

2. aby wyposażył biuro regulacyi Czeremosza w Kutach co najmniej w cztery siły techniczne;

3. aby projekta ustaw dotyczących regulacyi Prutu i Czeremosza obejmowały także regulację Rybnicy i Pistynki, niemniej zabudowanie potoków górskich, będących w związku z regulacją rzeczonych rzek.

Przemawia p. Myroniuk-Zajaczuk i wnosi poprawkę do wniosku 3 komisyi dodać słowa: „Luzki i Sopówki“.

Przemawia p. Sandulak.

Izba uchwala zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że „przeciw“ wnioskowi komisyi jest zapisany do głosu p. Winniczuk, zaś „za“ wnioskami komisyi pp. Tracz i Moysa.

Marszałek wzywa zapisanych do głosu posłów „za“ wnioskami komisyi pp. Tracza i Moysę do wyboru mowcy generalnego.

Przemawia p. Winniczuk.

Przemawia generalny mowca „za“ wnioskami komisyi p. Tracz.

Przemawia sprawozdawca p. Krzysztofowicz i przyjmuje poprawkę p. Myroniuka-Zajaczuka.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

1. aby w preliminarzu na r. 1910 z nadzwyczajnej dotacji wyznaczył na regulację Prutu co najmniej 400.000 K. a na regulację Czeremosza co najmniej 200.000 koron i tak samo w następnych latach ;

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta :

2. aby wyposażył biuro regulacji Czeremosza w Kutach co najmniej w cztery siły techniczne.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 2. komisji.

Sprawozdawca czyta.

3. aby projekta ustaw dotyczących regulacji Prutu i Czeremosza obejmowały także regulację Rybnicy i Pistynki, niemniej zabudowanie potoków górskich, będących w związku z regulacją rzeczonych rzek.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Myroniuka-Zajaczuka, a mianowicie do wniosku 3 komisji dodać słowa: „Luczki i Sopówki”.

Marszałek oznajmia, że p. sprawozdawca przyjął tę poprawkę.

Izba po zamknięciu rozprawy uchwała wniosek 3 komisji wraz z poprawką p. Myroniuka-Zajaczuka.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 8 wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 5. lutego 1910.

Marszałek o godzinie 8 minut 30 wieczorem otwiera napowrót odroczone posiedzenie, skonstatowawszy komplet w Izbie.

Następuje :

Sprawozdanie komisji wodnej z petycji w sprawie zmiany §. 47. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr.

Marszałek oznajmia, że komisarzem rządowym dla tej sprawy jest p. wiceprezydent c. k. Namiestnictwa dr. Juliusz Kleeberg.

Sprawozdawca p. Kozłowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbanckiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji. sprostowawszy pomyłkę druku, a mianowicie w §. 47 a) we wierszu drugim z dołu ustępu 1-go, zamiast słowa „przedsiębiorca“ ma być „przedsiębiorstwo“, a następnie dodać :

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, handlu i robót publicznych.

Wreszcie przemawia :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

Uchwałą rzezoną załatwiła Komisya petycye L. 1.979|1.479 gminy Dolnej Wsi. 1.980|1.478 Osieczany, 2.526|1.891 Uścia Zielonego i Łuki, 714|456 Wielickiego Zarządu powiatowego Kótek rolniczych, 1.337|968 oraz Franciszka Dudy z Targoszyny.

U s t a w a

z dnia uzupełniająca postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym (w łożyskach wód), przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsięwzięcia.

Granicę między łożyskiem wody a gruntami przyległymi ustalić ma władza polityczna z przyzwaniem stron interesowanych przed rozpoczęciem robót regulacyjnych w postępowaniu mającym się przeprowadzić według postanowień 6. rozdziału ustawy wodnej. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do położenia granicy, należy uważać za granicę linię brzegu przy normalnym, t. j. najdłużej w ciągu roku trwającym stanie wody.

To oznaczenie i ustalenie granicy łożyska wody nie przesądza dochodzeniu prawa opartego na tytule prawnoprywatnym do łożyska wody lub gruntów, uzyskanych przez budowlę regulacyjną w zwykłej drodze prawa.

§. 47 a.

Skoro cel regulacji został osiągnięty — najpóźniej jednak po upływie 12 lat począwszy od ukończenia robót regulacyjnych na wodach w nizinach, a po 8 latach na wodach górskich — musi być grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem wartości, jeżeli go przedsięwzięcie nie potrzebuje celem lepszego zabezpieczenia lub umocnienia brzegu.

Przy oznaczeniu wartości należy się starać przedewszystkiem po myśli §. 84.

ustawy wodnej o dobrowolne porozumienie ze stronami interesowanymi. Jeżeli to porozumienie do skutku nie przyjdzie, ma być wartość gruntu zbadaną i postanowioną przez władzę polityczną, a jeżeli się tem interesowani nie zadowolnią, ma być oznaczoną przez sądowe orzeczenie według zasad postępowania o wywłaszczeniu, do którego obie strony powołać należy.

Właściciele gruntów przyległych, którzy w ciągu 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych albo w czasie ich trwania wskutek działania wody utracili możność fizycznego rozporządzania swymi gruntami mogącymi nieść dochód, mogą żądać, aby im w terminie unormowanym w ustępie 1. odstąpiony był grunt uzyskany znowu w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem odszkodowania w wymiarze połowy ustalonej wartości.

Jeżeli jednak po wydaniu orzeczenia wodno-prawnego co do regulacji gruntu, które ani nie leżą wewnątrz łożyska, ustalonego według §. 47., ani też wewnątrz łożyska projektowanego lub przez regulację wytworzonego, przez wodę będą zerwane i jeżeli władza polityczna ze względu na przedsięwzięcie regulacji nie udzieliła właścicielowi pozwolenia na umocnienie swego brzegu własnym kosztem przeciw zerwaniu, wtedy ma przedsięwzięcie po ukończeniu robót regulacyjnych oddać uszkodowanemu bezpłatnie ten ewentualnie znowu uzyskany grunt, a o ile tego gruntu napowrót nie uzyskano, mieć wynagrodzenie szkody odpowiadające wymiarowi brakującego gruntu.

Jeżeli względy publiczne tego wymagają, może władza polityczna przepisać nabywcom gruntów uzyskanych przez regulację sposób ich użytkowania.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, handlu i robót publicznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Lewicki.

Przemawia p. Krzeczunowicz i wnosi następującą poprawkę do §. 47 a dodać:

1) Gdyby przedsiębiorstwo w ciągu 6 miesięcy, licząc od dnia wniesienia pisemnego żądania nie dało umotywowanej odmownej odpowiedzi właścicielowi gruntu, żądającemu odstąpienia gruntu odzyskanego, uważać się ma, że grunt ten nie jest mu już potrzebny i że na jego odstąpienie milcząco się godzi.

2) Gdyby władza polityczna nie przeprowadziła ugody między stronami, lub nie oznaczyła wartości gruntu w ciągu 6 miesięcy, strona bez dalszego wyczekiwania może żądać od sądu wydania orzeczenia co do wartości gruntu.

3) Gdyby przedsiębiorstwo dało odmowną odpowiedź na żądanie odstąpienia gruntu, wolno będzie stronie prowadzić dowód sądowy, że przedsiębiorstwo gruntu nie potrzebuje, a sąd ma równocześnie z wydaniem orzeczenia ustalić i wartość danego gruntu".

Przemawia p. Kolischer.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Kozłowski.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Krzeczunowicza:

1) Gdyby przedsiębiorstwo w ciągu 6 miesięcy, licząc od dnia wniesienia pisemnego żądania nie dało umotywowanej odmownej odpowiedzi właścicielowi gruntu, żądającemu odstąpienia gruntu odzyskanego, uważać się ma, że grunt ten nie jest mu już potrzebny i że na jego odstąpienie milcząco się godzi.

2) Gdyby władza polityczna nie przeprowadziła ugody między stronami, lub nie oznaczyła wartości gruntu w ciągu 6 miesięcy, strona bez dalszego wyczekiwania może żądać od sądu wydania orzeczenia co do wartości gruntu.

3) Gdyby przedsiębiorstwo dało odmowną odpowiedź na żądanie odstąpienia gruntu, wolno będzie stronie prowadzić dowód sądowy, że przedsiębiorstwo gruntu nie potrzebuje, a sąd ma równocześnie z wydaniem orzeczenia ustalić i wartość danego gruntu".

Izba nie popiera tej poprawki p. Krzeczunowicza.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. T. Staruch żąda skonstatowania kompletu Izby.

Marszałek stwierdza komplet Izby.

Przemawia ponownie p. T. Staruch w sprawie kompletu Izby.

Marszałek stwierdza ponownie komplet Izby.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, zostają uchylone w dotychczasowym brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym (w łożyskach wód) przypada tym, którzy ponoszą kosztą przedsiębiorstwa

Granice między łożyskiem wody a gruntami przyległymi ustalić ma władza polityczna z przyzwaniem stron interesowanych przed rozpoczęciem robót regulacyjnych w postępowaniu mającym się przeprowadzić według postanowień 6. rozdziału ustawy wodnej. Jeżeli za-

chodzą wątpliwości co do położenia granicy, należy uważać za granicę linię brzegu przy normalnym, t. j. najdłużej w ciągu roku trwającym stanie wody.

To oznaczenie i ustalenie granicy ożyska wody nie przesądza dochodzeniu prawa opartego na tytule prawno-prywatnym do łożyska wody lub gruntów, uzyskanych przez budowlę regulacyjną w zwykłej drodze prawa.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała Art. I. §. 47. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 47 a.

Skoro cel regulacji został osiągnięty — najpóźniej jednak po upływie 12 lat począwszy od ukończenia robót regulacyjnych na wodach w nizinach, a po 8 latach na wodach górskich — musi być grunt uzyskany wskutek budowy regulacyjnych odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrot wartości, jeżeli go przedsiębiorstwo nie potrzebuje celem lepszego ubezpieczenia lub umocnienia brzegu.

Przy oznaczeniu wartości należy się starać przede wszystkim po myśli §. 84. ustawy wodnej o dobrowolne porozumienie ze stronami interesowanymi. Jeżeli to porozumienie do skutku nie przyjdzie, ma być wartość gruntu zbadaną i postanowioną przez władzę polityczną, a jeżeli się tem interesowani nie zadowolnią, ma być oznaczoną przez sądowe orzeczenie według zasad postępowania o wywłaszczeniu, do którego obie strony powołać należy.

Właściciele gruntów przyległych, którzy w ciągu 8 lat przed rozpoczęciem robót regulacyjnych albo w czasie ich trwania wskutek działania wody utracili możliwość fizycznego rozporządzania swymi gruntami mogącymi nieść dochód, mogą żądać, aby im w terminie unor-

nowanym w ustępie 1. odstąpiony był grunt uzyskany znowu w dawnym obrębie zerwanych gruntów za zwrotem odszkodowania w wymiarze połowy ustalonej wartości.

Jeżeli jednak po wydaniu orzeczenia wodno-prawnego co do regulacji gruntu, które ani nie leżą wewnątrz łożyska, ustalonego według §. 47., ani też wewnątrz łożyska projektowanego lub przez regulację wytworzonego, przez wodę będą zerwane i jeżeli władza polityczna ze względu na przedsiębiorstwo regulacji nie udzieliła właścicielowi pozwolenia na umocnienie swego brzegu własnym kosztem przeciw zerwaniu, wtedy ma przedsiębiorstwo po ukończeniu robót regulacyjnych oddać poszkodowanemu bezpłatnie ten ewentualnie znowu uzyskany grunt, a o ile tego gruntu napowrót nie uzyskano, uiścić wynagrodzenie szkody, odpowiadające wymiarowi brakującego gruntu.

Jeżeli względy publiczne tego wymagają, może władza polityczna przepisać nabywcom gruntów uzyskanych przez regulację sposób ich użytkowania.

Przemawia p. komisarz rządowy e. k. wiceprezydent namiestnictwa dr. Juliusz Kleberg.

Przemawia p. Krzeczunowicz i wnosi następującą poprawkę:

Stronom interesowanym wolno będzie bez wyczekiwania orzeczenia władz politycznych prosić sąd o ustalenie wynagrodzenia i stwierdzenie, iż przedsiębiorstwo nie potrzebuje gruntów spornych do lepszego ubezpieczenia i ustalenia brzegu.

Izba popiera tę poprawkę p. Krzeczunowicza.

Przemawia p. Lewicki i wnosi poprawkę następującą:

Do 1-go ustępu §. 47 a) opuścić „jeżeli go przedsiębiorca nie potrzebuje ce-

lem lepszego ubezpieczenia, lub umocnienia brzegu", ewentualnie wstawić „jeżeli na gruncie tym nie są już przez przedsiębiorstwo urządzone budowle regulacyjne, których trwałe utrzymanie dla ubezpieczenia lub umocnienia brzegu jest koniecznem“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Kozłowski.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Lewickiego:

Do 1-go ustępu §. 47 a) opuścić „jeżeli go przedsiębiorca nie potrzebuje celem lepszego ubezpieczenia, lub umocnienia brzegu“, ewentualnie wstawić „jeżeli na gruncie tym nie są już przez przedsiębiorstwo urządzone budowle regulacyjne, których trwałe utrzymanie dla ubezpieczenia lub umocnienia brzegu jest koniecznem“.

Izba popiera tę poprawkę p. Lewickiego.

Izba uchwała §. 47 a) zgodnie z wnioskiem komisji z opuszczeniem słów, których opuszczenia żąda p. Lewicki w swej powyższej poprawce, oddzielnie uchwała zgodnie z wnioskiem komisji te słowa, a mianowicie „jeżeli go przedsiębiorstwo nie potrzebuje celem lepszego ubezpieczenia lub umocnienia brzegu“, oddzielnie odrzuca ewentualną poprawkę p. Lewickiego, w końcu odrzuca poprawkę p. Krzeczunowicza, po odczytaniu tych poprawek przez Marszałka-

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba bez rozprawy uchwała Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedli-

wości, spraw wewnętrznych, handlu i robót publicznych.

Izba bez rozprawy uchwała art. III. zgodnie z wnioskiem komisji,

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . uzupełniająca postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy uchwała tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej co do czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909.

Marszałek udziela głosu p. T. Staruchowi do porządku dziennego.

Przemawia p. T. Staruch i wnosi o zamknięcie posiedzenia z powodu znużenia posłów.

Marszałek odpowiada p. T. Staruchowi, a następnie Izba odrzuca bez rozprawy ten wniosek p. T. Starucha.

Sprawozdawca p. Kolischer uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, e czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. kwietnia 1908 do 30. czerwca 1909 r.

2. Sejm uważa kwotę, którą podług rzedłożenia rządowego Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady Państwa XIX. sesyi, Rząd zamierza przyczynić się do urzeczywistnienia projektowanej kolei Złoczów-Usznia, za niedostateczną i wzywa Rząd, by zmienił odnośne przedłożenie rządowe tak, żeby kolej ta mogła być urzeczywistnioną bez dalszego podwyższenia przyczynienia się kraju.

3. Wzywa się Rząd, by zmienił przedłożenie rządowe Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady Państwa XIX. sesyi w ten sposób, żeby bez dalszego przyczynienia się funduszu krajowego galicyjskiego, w jak najkrótszym czasie zapewnić umożliwienie wybudowania tej kolei Buczkowice-Łodygowice.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu szczegółowego, na podstawie wyniku odbyć się mającej rewizyi trasy dla kolei Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko i upoważnia zaliczyć potrzebny fundusz z funduszu krajowego kolejowego, z zastrzeżeniem zwrotu zaliczonego kapitału z ustanowić się mającego przyszłego funduszu budowy tej kolei.

5. Sejm uznaje kolej Kołomyja-Kosów-Kuty-Uścieryki za użyteczną i potrzebną w interesie kraju.

6. Sejm wzywa e. k. Rząd, aby przystąpił do budowy kolei Kołomyja-Kosów-Kuty-Uścieryki jako państwowej ze względu na jej ogólne znaczenie i umieścił powyższą kolej na jednym z najbliższych przedłożeń budowy kolei, przyczem wyraża Sejm przekonanie,

że jednostronne połączenie Kosowa z Kutami jest dla interesu kraju nie pożądanę. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w tym celu przeprowadzić z e. k. Rządem odpowiednie układy.

7. Wzywa się Rząd do poparcia regularnego ruchu automobilowego na przestrzeni Lisko-Baligród.

8. Kolej lokalną z Żółtkwi do Krystynopola uważa się ze względu na ogólne interesa kraju za potrzebną i pożyteczną i upoważnia się Wydział krajowy do zrobienia projektu generalnego i zaliczkowania kosztów na ten cel z funduszu krajowego kolejowego.

9. Przedłożenie rządowe Nr. 783 załączników do stenograficznego protokołu Izby poselskiej Rady Państwa XIX. sesyi, co do zabezpieczenia budowy niektórych kolei żelaznych nie uwzględnia żywotnego interesu kraju co do rozszerzenia kolei żelaznych i jest w stosunku do innych krajów koronnych wielce dla Galicyi krzywdzące. Sejm wzywa tedy Rząd do poprawienia tego przedłożenia przez zabezpieczenie dalszych szlaków kolei przy pomocy państwa w najbliższym czasie.

10. Sejm wzywa e. k. Rząd, by wdrożył we właściwej drodze starania o to, by linie Lwów-Belzec-Tomaszów, oraz Kraków-Kocmyrzów, dalej Debica-Nadbrzezie, Lwów-Stojanów otrzymały jak najrychlej przedłużenia na terytorium państwa rosyjskiego.

11. Wzywa się Wydział krajowy, aby kontrolę aktywno-techniczną prowadził na kolejach lokalnych tak samojak prowadzi kontrolę techniczno-rachunkową.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną,

Przemawia p. Senyk.

Przemawia p. Starzyński i wnosi następującą rezolucję:

Sejm wzywa Rząd, ażeby nie zwlekał dalej z konieczną przebudową dworca towarowego we Lwowie i z wyznaczeniem środków pieniężnych koniecznych dla utrzymania ruchu kolejowego na liniach położonych w obrębie Dyrekcji łwowskiej w należyłym stanie.

Marszałek zamyka posiedzenie, naczynając następnę na dzień 7. lutego 1910 roku, godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11 minut 35 w nocy.

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze :

Mieczysław Urbański w. r.

St. Henryk Badeni w. r.

